

prima instanță: S. Bleșceaga
instanța de apel: V. Pruteanu, L. Popova V. Efros

dosarul nr. 2ra-1341/16

Î N C H E I E R E

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ninei Staev, persoană
interesată Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la constatarea
faptului supunerii represiunilor politice cu reabilitarea în fața societății și integrarea
în drepturi,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, prin care a
fost respins apelul declarat de Staev Nina și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani
mun. Chișinău din 24 martie 2015 prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La data de 09 ianuarie 2014, Staev Nina, nvocînd persoană interesată
Procuratura Generală a RM, a depus cerere de chemare în judecată cu privire la
constatarea supunerii represiunilor politice cu reabilitarea în fața societății și
integrarea în drepturi.

În motivarea acțiunii a invocat că este victimă a represiunilor politice, care au
avut loc pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești în componența
Uniunii Sovietice.

Sușține că la 21 iunie 1941 bunei săi, Doncev Ilie născut în anul 1897 și
Donceva Elena născută în anul 1896, au fost deportați în Republica Cazahstan,
localitatea Baicum, satul Tahirculi.

În anul 1950, din cauza hărțuirilor din partea autorităților de stat au fost
impuși să plece în aceeași localitate cu bunei și părinții săi - tata Uzun Kiril născut
la 11 octombrie 1920 și decedat la 27 noiembrie 1982 și mama Uzun (Donceva)
Alexandra născută la 12 octombrie 1918, decedată la 05 ianuarie 1980.

Afirmă că până la deportare, bunei și părinții săi au trăit în satul Kongaz, raionul Comrat, UTA Găgăuzia, Republica Moldova, iar în gospodărie au avut casă, terenuri agricole, animale și alte bunuri care au fost confiscate și naționalizate.

Indică că dînsa s-a născut la 04 septembrie 1952 în Republica Cazahstan, localitatea Baicum, satul Tahirculi și este victimă a represiunilor politice, însă pînă în prezent atît ea cît și părinții săi nu au fost reabilitați și nici averea confiscată nu le-a fost restituită.

Menționează că în anul 2006 s-a adresat cu cerere către Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la reabilitarea sa, a părinților, a bunei și altor rude deportate în perioada sovietică, dar prin răspunsul primit i-a fost comunicat că careva acte privitor la mama sa, Uzun (Donceva) Alexandra în arhivă nu s-au păstrat.

Relatează că ulterior, cu aceeași solicitare s-a adresat către Guvernul Republicii Moldova, MAI și Ministerul Tehnologii Informaționale, care însă i-au comunicat că în privința bunei și membrilor familiei lor nu există decizii ale organelor de stat judiciare sau extrajudiciare privind aplicarea represiunilor politice, iar în privința părinților săi a primit un răspuns de la Ministerul Justiției al RM, prin care i-a fost recomandat să se adreseze în instanța de judecată.

În drept își întemeiază cerințele în baza art. 1, 3, 6, 20 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și art. 281 alin. (2) lit. k) 281-185 CPC.

Solicită constatarea faptului supunerii represiunilor politice cu reabilitarea a ei și a părinților Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra în fața societății și integrarea în drepturi.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 24 martie 2015 cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 a fost respins apelul declarat de Staev Nina și menținută hotărîrea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat art. 3 lit. a) al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, care reglementează principiile reabilitării și a reținut că Staev Nina nu a confirmat prin înscrisuri aplicarea represiunilor politice față de părinții săi Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra și nici în dosarele de deportare a bunei nu se conțin date despre aflarea acestora în locurile de deportare, iar afirmația verbală a Ninei Staev că motivul plecării părinților Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra în anul 1950 din satul Congaz raionul Comrat RSSM la locul de trai unde au fost deportați bunei din cauza hărțuirii din partea autorităților de stat și că au fost impuși să plece nu constituie temei pentru admiterea cererii Ninei Staev în sensul formulat.

A mai conchis instanța de apel că nici declarațiile martorilor Uzun Afanasie, Marinov Mihai și Jeju Zinaida nu constituie temei de admitere a cerințelor înaintate de Staev Nina, reținînd în acest sens prevederile art. 2 din Legea menționată care indică expres persoanele care se consideră victime ale represiunilor politice.

Totodată, instanța a stabilit că în arhiva MAI a RM cu privire la aplicarea represiunilor politice nu există decizii ale organelor de stat judiciare sau extrajudiciare privind aplicarea represiunilor politice în privința lui Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra, fapt confirmat de însăși Staev Nina, care a invocat lipsa actelor în acest sens, iar stabilind că circumstanțele cauzei atestă că nici Uzun

Kiril și Uzun Alexandra nu au fost deportați și nici Staev Nina care s-a născut în Republica Cazahstan, localitatea Baicum, satul Tahirculi nu s-au aflat la evidență în locurile de deportare a concluzionat că atât Staev Nina cât și părinții săi decedați Uzun Kiril și Uzun Alexandra, nu pot fi considerate victimele represiunilor politice întrucât nu cad sub incidența art. 2 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

La 18 aprilie 2016, Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea să fie admisă integral în sensul formulat.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și consideră că au fost încălcate și aplicate greșit normele de drept material.

Astfel, invocând prevederile art. art. 1, 2 din Legea privind represiunile politice indică că afirmația instanței de apel precum că Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra nu au fost deportați, iar Staev Nina care s-a născut în Republica Kazahstan în localitatea Baircum, satul Tahirculi, nu s-au aflat la evidență în locurile de deportare și nu pot fi considerate victime ale represiunilor politice sunt contradictorii în sine.

Sau, pe de o parte, Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra nu s-au aflat la evidență în locurile de deportare, iar pe de altă parte aflarea acestora în Republica Kazahstan în localitatea Baircum, satul Tahirculi este dovedită prin actele de naștere a Ninei Staev și prin declarațiile martorilor, copiile cărora sunt anexate la materialele cauzei.

Indică că conform rigorilor Codului de procedură civilă, concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre doar prin probe. Hotărârea nu poate fi bazată pe presupuneri despre circumstanțele cauzei. Hotărârea se bazează doar pe dovezile care au fost prezentate de părți și ceilalți participanți la proces în corespundere cu cerințele art. art. 117-122, 132-136 Cod de procedură civilă privind relevanța, admisibilitatea și veridicitatea probelor.

Astfel, indică că în procesul de examinare a cauzei în prima instanță au fost audiați ca martorii Uzun Afanasie, Marinov Mihail și Jeju Zinaida, care au comunicat că le este cunoscut faptul deportării buneilor petiționarei - Donceva Ilia și Donceva Elena, cauza și condițiile în care au fost nevoiți să plece în Kazahstan părinții petiționarei - Uzun Kiril și Uzun (Donceva) Alexandra, precum și faptul că Staev (Uzun) Nina s-a născut acolo.

Prin urmare, consideră că declarațiile martorilor se încadrează perfect în prevederile art. art. 117 (2) și 132 Cod de procedură civilă, iar instanța de apel nu a dat nici o explicație referitoare la cauza impertinentei și inadmisibilității acestor probe, limitându-se doar la afirmația că „declarațiile martorilor Uzun Afanasie, Marinov Mihail și Jeju Zinaida, nu cad sub incidența art. 3 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din materialele copia deciziei instanței de apel din 16 decembrie 2016 a fost expediată în adresa recurentei Staev Nina pentru cunoștință la data de 18 februarie 2016, prin scrisoarea nr. 11442 (f.d. 106).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 18 aprilie 2016 împotriva deciziei instanței de apel din 16 decembrie 2016 în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Staev Nina, reprezentată de avocatul Eșanu Victoria se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Dumitru Mardari